গুলাববাইআৰুঅন্যান্য

বনাম

পুনিয়া

অক্টোবৰ ৭, ১৯৬৫

(মুখ্য ন্যায়াধীশ পি. বি. গজেন্দ্ৰগাদকাৰ, ন্যায়াধীশ কে. এন. ৱাঞ্চু, এম. হিদায়াতুল্লাহ, ন্যায়াধীশ চি. শ্বাহ আৰু ন্যায়াধীশ এছ্. এম. চিক্ৰি.)

ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধ্যাদেশ ১৯৪৯ *(ৰাজস্থান* ১৯৪৯ *ৰ* ১৫), দফা ১৮ - *অভিভাৱক* আৰু *ৱাৰ্ড আইনৰ অধীনত –একক ন্যায়াধীশৰ সন্মুখত আপীল- যদিহে সক্ষম খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত আপীল কৰা হয়।*

অভিভাৱক আৰু *ৱাৰ্ড আইন,* ১৮৯০(*১৮৯০* ৰ *ধাৰা* ৮) *ৰ ধাৰা* ৪৭ *আৰু ৪৮ ৰ পৰিসৰ।*

উত্তৰদাতাৰ জীয়েকৰ জিম্মাৰ বাবে অভিভাৱক আৰু ৱাৰ্ড আইনৰ ধাৰা ২৫ ৰ অধীনত উত্তৰদাতাৰ আবেদন দেৱানী আদালতৰ ন্যায়াধীশে নাকচ কৰিছিল। যেতিয়া ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ একক ন্যায়াধীশৰ বিচাৰ পীঠত কৰা আপীলত সিদ্ধান্তটো বিপৰীত কৰা হৈছিল, আপীলকাৰীয়ে ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধ্যাদেশৰ ১৮নং দফাৰ অধীনত খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ ওচৰত আপীল কৰাত অগ্ৰাধিকাৰ দিছিল। অভিভাৱক আৰু ৱাৰ্ড আইনৰ ধাৰা ৪৭ আৰু ৪৮ ৰ সন্দৰ্ভত আপীলটো অযোগ্য আছিল আৰু এই ভিত্তিত আপীলটো খাৰিজ কৰা হৈছিল। এই আদালতত আপীল কৰি কয়:

ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত এই আপীল সক্ষম আছিল। [১০৬ এইচ]

খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত আপীল কৰাৰ যোগ্যতা অধ্যাদেশৰ ১৮ নং দফাটোৰ বিধানৰ দ্বাৰা এনেদৰে বিচাৰ কৰিব লাগিব যাতে আইনখনৰ ৪৮ নং ধাৰাত কোনো নিষেধাজ্ঞামূলক প্ৰভাৱন পৰে। ধাৰা ৪৮য়ে আইনখনৰ ধাৰা ৪৭ আৰু দেৱানী প্ৰক্ৰিয়া বিধিৰ ধাৰা ১১৫ ৰ বিধান বোৰ সংৰক্ষণ কৰে আৰু এইটো বিবেচনা কৰে যে ধাৰা ৪৭ৰ বিধান সমুহে

যাতে এ অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১) ৰ অধীনত আপীল এটাৰ যোগ্যতাৰ বিৰুদ্ধে কোনো বাধা সৃষ্টি নকৰে য'ত ধাৰা ৪৭ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আপীলৰ শুনানি এজন ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা শুনা হয়। [১০৬ জি]

৪৮ নং ধাৰাত আইনখনৰ ধাৰা ৪৭ আৰু দেৱানী প্ৰক্ৰিয়া বিধিৰ ১১৫ নং ধাৰাত নিৰ্ধাৰিত বিধানৰ অধীনত বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশৰ চূড়ান্ততা সংলগ্ন কৰা হৈছে।[১০৬ ই]

দেৱানী আপীল অধিকাৰ ক্ষেত্ৰ: দেৱানী আপীল নং ৭২৯/১৯৬৪

দেৱানী আপীল নং ২ /১৯৬৩, ত ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ১৯৬৪ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ আদেশৰ পৰা বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা কৰা আপীল।

ও. পি. বৰ্মা, আপীলকাৰী সকলৰ বাবে।
মোহন বেহাৰী লাল, উত্তৰ দাতাৰ বাবে।

আদালতৰ ৰায় মুখ্য ন্যায়াধীশ গজেন্দ্ৰ গাদকাৰৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হৈছিল ।

এই আবেদন বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা উত্তৰদাতা পুনিয়াই অভিভাৱক আৰু ৱাৰ্ড আইন, ১৮৯০ ৰ ২৫ নং ধাৰা(১৯৮০ চনৰ ৮ নম্বৰ) (ইয়াৰ পিছত 'আইন' বুলি কোৱা হব) ৰ অধীনত ঝালাৱাৰৰ জ্যেষ্ঠ দেৱানী ন্যায়াধীশৰ আদালতত তেওঁৰ কন্যা চিত্ৰাৰ তত্ত্বাৱধানৰ বাবে কৰা আবেদনৰ পৰাই উদ্ভৱ হয়। এই আবেদনৰ বাবে, উত্তৰদাতাই গুলাব বাই আৰু তেওঁৰ স্বামী ওঙ্কাৰ লাল নামৰ দুজন আপীলকাৰীক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছিল। উত্তৰদাতা কুমাৰ জাতিৰ আছিল, আনহাতে আপীলকাৰী সকল জাট জাতিৰ আছিল । উত্তৰদাতাৰ ঘটনাটো আছিল যে আৱেদনৰ তাৰিখত প্ৰায় ১১ বছৰ বয়সৰ নাবালিকা চিত্ৰাই তেওঁৰ সন্মতিত যোৱা ৪-৫ বছৰ ধৰি আপীলকাৰীসকলৰ সৈতে বাস কৰি আছিল। যেতিয়া নাবালিকা ছোৱালীজনী আপীলকাৰী সকলৰ সৈতে বাস কৰি আছিল, তাই উত্তৰদাতা আৰু তেওঁৰ পত্নীৰ সৈতে প্ৰায়ে কিছু সময় কটাবলৈ আহিছিল; কিন্তু কিছুদিন যোৱাৰ পিছত, আপীলকাৰীসকলে চিত্ৰাক তাইৰ মাক-দেউতাকক লগ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া নাছিল। সেই কাৰণে উত্তৰদাতাই আইনখনৰ ধাৰা ২৫-ৰ অধীনত আদেশৰ বাবে আদালতলৈ যোৱাটো প্ৰয়োজনীয় বুলি ভাবিছিল ।

উত্তৰদাতাই এনেদৰে কৰা দাবীটো আপীলকাৰীসকলৰ দ্বাৰা বিতৰ্কিত হৈছিল। তেওলোকে অভিযোগ কৰিছিল যে উত্তৰদাতা আৰু তেওৰ পত্নীয়ে তেওলোকৰ কিছুমান

সন্তান শৈশৱ কালতে হেৰুৱাইছে আৰু সেয়েহে, তেওঁলোকে নাবালিকা জনীক আপীলকাৰীসকলৰ জিম্মাত এৰি দিয়াৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল এই আশাত যাতে তেওঁলোকৰ জিম্মাই শিশুটোক বচাব। সেই অনুসৰি, নাবালিকা গৰাকীক তেওঁৰ জন্মৰ কেইঘণ্টামান পিছত আপীলকাৰী সকলক অৰ্পণ কৰা হৈছিল আৰু দৰাচলতে, নাবালিকা জনীক উত্তৰদাতা আৰু তেওঁৰ পত্নীয়ে আপীলকাৰী সকলক এনেদৰে চোৱাচিতা কৰিবলৈ দিছিল যেন তেওঁ তেওঁলোকৰ দত্তক সন্তান। ইমান বছৰ ধৰি, আপীলকাৰী সকলে নাবালিকা গৰাকীক তেওঁলোকৰ নিজৰ সন্তান হিচাপে চোৱাচিতা কৰিছে, তাইৰ ভালদৰে যত্ন লৈছে, আৰু তাইৰ শিক্ষাৰ দায়িত্ব লৈছে । আপীলকাৰী, উত্তৰদাতা আৰু তেওঁৰ পত্নী ওচৰ-চুবুৰীয়া আছিল, আৰু আপীলকাৰী সকলে উত্তৰদাতাই কৰা অভিযোগ অস্বীকাৰ কৰে যে তেওঁলোকে নাবালক গৰাকীক তাইৰ মাক-দেউতাকক লগ কৰিবলৈ বাধা দিছিল। আপীলকাৰী সকলৰ মতে, শেহতীয়াকৈ আপীলকাৰী নং ১ আৰু উত্তৰদাতাৰ পত্নীৰ মাজত এটা দুৰ্ভাগ্যজনক ঘটনা সংঘটিত হৈছিল আৰু সেইটোৱেই আছিল বৰ্তমানৰ আবেদনৰ প্ৰকৃত কাৰণ। তেওঁলোকে নিবেদন কৰিছিল যে দুয়ো গৰাকী মহিলাৰ মাজত সংঘটিত দুৰ্ভাগ্যজনক ঘটনাৰ ফল স্বৰূপে, নাবালিকা গৰাকীয়ে ভয় খাইছিল আৰু তাই মাক-দেউতাকক লগ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল। ।

এই আবেদনৰ ওপৰত, পক্ষবোৰে তেওঁলোকৰ নিজ নিজ বিবাদৰ সমৰ্থন কৰিবলৈ প্ৰমাণৰ নেতৃত্ব দিছিল। বিদ্বান বিচাৰ আদালতৰ ন্যায়াধীশে কৈছিল যে শিশুটি জন্মৰ পিছতে আপীলকাৰী সকলক অৰ্পণ কৰা হৈছিল, আৰু আপীলকাৰী সকলে তাইক এনেদৰে চোৱাচিতা কৰিছিল যেন তাই তেওঁলোকৰে ছোৱালী। তেওঁ অনুভৱ কৰিছিল যে যদি শিশুটিক আপীলকাৰী সকলৰ ঘৰত তাই উপভোগ কৰা ঘৰুৱা পৰিৱেশৰ পৰা আঁতৰ কৰা হয়, যিটো নিশ্চিত ভাৱে তাইৰ কল্যাণৰ বাবে ক্ষতিকাৰক হ'ব আৰু তাইৰ স্বাস্থ্যকো প্ৰভাৱিত কৰিব, কিয়নো তাইৰ কাৰণে আপীলকাৰী সকল তাইৰ মাক-দেউতাক আছিল। বিদ্বান বিচাৰ আদালতৰ ন্যায়াধীশে জনে শিশুটিক তাইৰ নিজৰ ইচ্ছাবোৰ জানিবলৈ পৰীক্ষা কৰিছিল, কিয়নো তেওঁ ভাবিছিল যে তাই বিচক্ষণতাৰ বয়স প্ৰাপ্ত কৰিছে আৰু বুদ্ধিমত্তাৰে তাইৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। তেওঁ নিশ্চিত আছিল যে শিশুটিয়ে নিশ্চিত ভাৱে আপীলকাৰী সকলৰ সৈতে থাকিবলৈ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিব। উত্তৰদাতাই কৰা আৱেদনৰ অনুমতি দিয়াটো শিশুটোৰ স্বাৰ্থৰ সৈতে অসঙ্গত হ'ব বুলি সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱাৰ পিছত, বিদ্বান ন্যায়াধীশে নিৰ্দেশ দিছিল যে ২ নং আপীলকাৰীক আইনৰ ৭ আৰু ৮ নং ধাৰাৰ অধীনত নাবালিকা শিশুটিৰ অভিভাৱক হিচাপে নিযুক্তি দিব লাগে। তেওঁ নিৰ্দেশ দিছিল যে উক্ত অভিভাৱকে আদালতক

প্ৰতিশ্ৰুতি দিব যে শিশুটিক তেওঁলোকে আদালতৰ ক্ষেত্ৰীয় অধিকাৰ ক্ষেত্ৰৰ পৰা আঁতৰ নকৰে আৰু আদালতৰ অনুমতি অবিহনে তাইক বিয়া দিব নোৱাৰিব, আৰু এটা নিৰ্দেশনা ও জাৰি কৰা হৈছিল যে শিশুটিয়ে তাইৰ নিজৰ ইচ্ছা থাকিলেও তাইৰ মাক-দেউতাকৰ সন্মতি অবিহনে তাইৰ জাতিৰ বাহিৰত বিয়াত বহিব নোৱাৰিব ।

এই আদেশৰ বিপৰীতে, উত্তৰদাতাই ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত আপীল কৰাত প্ৰাধান্য দিছিল। উক্ত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা এই আপীলৰ শুনানি গ্ৰহণ কৰা হৈছিল যিয়ে বিচাৰ আদালতৰ ন্যায়াধীশৰ সিদ্ধান্ত সলনি কৰিছিল। তেওঁ এই সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছিল যে শিশুটিক উত্তৰদাতা আৰু তেওঁৰ পত্নীৰ জিম্মালৈ প্ৰেৰণ কৰাটো নাবালিকা জনীৰ স্বাৰ্থত হ'ব। তেওঁ কৈছিল যে হিন্দু সংখ্যা লঘু আৰু অভিভাৱকত্ব আইন, ১৯৫৮- ৰ ধাৰা ৬(ক) ৰ অধীনত, উত্তৰদাতাই তেওঁৰ কন্যাৰ অভিভাৱক হোৱাৰ অধিকাৰ আছিল যদিহে তেওঁ কোনো অভিযোগ বা প্ৰমাণৰ অভাৱত এনে অভিভাৱক হোৱাৰ বাবে যি কোনো প্ৰকাৰে অনুপযুক্ত বুলি বিবেচিত হোৱা নাই। বিদ্বান একক ন্যায়াধীশে এই সত্যটোও বিবেচনা কৰিছিল যে আপীলকাৰী আৰু উত্তৰদাতা বেলেগ বেলেগ জাতিৰ আছিল, আৰু তেওঁ কৈছিল যে যিহেতু নাবালিকাজনী তেতিয়া প্ৰায় ১২ বছৰ বয়সৰ আছিল, তাই নিজ ইচ্ছাত পুনৰ নিজৰ পিতৃ-মাতৃৰ দ্বাৰা চোৱা চিতা কৰিবলৈ উভতি গৈছিল। এই দৃষ্টিভংগীৰ ওপৰত, বিদ্বান একক ন্যায়াধীশে বিজ্ঞ বিচাৰকৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশটো আঁতৰাই ৰাখিছিল যত আপীলকাৰী নং ২-ক নাবালিকাগৰাকীৰ অভিভাৱক হিচাপে নিযুক্ত কৰা হৈছিল আৰু তেওঁক নাবালিকা গৰাকীৰ উত্তৰদাতাৰ জিম্মালৈ প্ৰেৰণ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। বিজ্ঞ ন্যায়াধীশে প্ৰদান কৰা আদেশটোৱে আৰু আদেশ দিয়া হৈছিল যে যদি আপীলকাৰী সকলে তিনি মাহৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ পিছত নাবালিকা চিত্ৰাক তাইৰ পিতৃ-মাতৃক প্ৰদান নকৰে, উত্তৰদাতাই আদেশটো কাৰ্যকৰী কৰাৰ বাবে আবেদন কৰিব আৰু ইয়াক আইনৰ ধাৰা ২৫(২)ৰ অধীনত এক হুকুম হিচাপে কাৰ্যকৰী কৰা হ'ব আৰু ফৌজদাৰী প্ৰক্ৰিয়া সংহিতাৰ ধাৰা ১০০ ৰ অধীনত ৱাৰেণ্ট জাৰী কৰা হব।

এই সিদ্ধান্তৰ বিপৰীতে, আপীলকাৰী সকলে ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ অধ্যাদেশ, ১৯৪৯ ৰ (১৯৪৯ চনৰ ১৫ নং) (ইয়াক পিছত 'অধ্যাদেশ' বুলি কোৱা হৈছিল) দফা ১৮-ৰ অধীনত এটা আপীল কৰিছিল । এই আপীলটো উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এটা খণ্ড বিচাৰ পীঠে এই ভিত্তিত খাৰিজ কৰিছিল যে আইনখনৰ ৪৭ আৰু ৪৮ নং ধাৰাৰ বিধানৰ সন্দৰ্ভত আপীলটো অক্ষম আছিল। তাৰ পিছত আপীলকাৰী সকলে আপীল কৰিবলৈ প্ৰয়োজন হোৱা প্ৰমাণ পত্ৰ বিচাৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ৈ যায়, যদিও উক্ত আবেদনখন খাৰিজ কৰা হয়। এনেদৰেই আপীলকাৰী

সকলে এই আদালতৰ পৰা বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা আবেদন কৰিছিল আৰু অনুমতি প্ৰাপ্ত কৰিছিল, আৰু উক্ত অনুমতিৰ দ্বাৰা এই আপীল আমাৰ সন্মুখত আহিছে।

আমাৰ সিদ্ধান্তৰ বাবে উত্থাপিত আইনৰ চমু প্ৰশ্নটো হ'ল উচ্চ ন্যায়ালয়ে অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত আপীলটো অক্ষম বুলি ধাৰণ কৰাটো সঠিক আছিল নেকি ;আৰু এইটোৱে আইনখনৰ ৪৭ আৰু ৪৮ নং ধাৰা নিৰ্মাণৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে। এই বিষয়টোৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ আগতে, দুটা প্ৰাসঙ্গিক তথ্য উল্লেখ কৰিব লাগিব। ১৯৫১ চনৰ ২৩ ফেব্ৰুৱাৰীত অংশখ ৰাজ্য (আইন) আইন, ১৯৫১ (১৯৫১ চনৰ তৃতীয় আইন)ৰ দ্বাৰা এই আইনখন ৰাজস্থানলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰা হৈছিল; কিন্তু এনেদৰে আইনখন ৰাজস্থানলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰাৰ আগতে, অধ্যাদেশটো ইতিমধ্যে জাৰীকৰা হৈছিল। অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ত *অন্যান্য বিষয়ৰ সৈতে,* উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন ন্যায়াধীশৰ ৰায়ৰ পৰা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ওচৰত এটা আপীল থাকিব; এই বিধানৰ পৰিসৰৰ পৰা আন কিছুমান ৰায়ৰ বাহিৰে যি বোৰৰ বিষয়ে আমি চিন্তিত নহয়। এইটো সাধাৰণ ভিত্তি যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিদ্বান একক ন্যায়াধীশে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত উত্তৰদাতাই কৰা আপীলৰ ওপৰত ঘোষণা কৰা ৰায়টো অধ্যাদেশৰ ১৮(১) নং দফাত প্ৰদান কৰা ব্যতিক্ৰমৰ শ্ৰেণীৰ ভিতৰত নপৰে; গতিকে যদি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত আপীলকাৰী সকলে কৰা আপীলৰ দক্ষতাৰ বিষয়ে প্ৰশ্নটো কেৱল দফা ১৮(১)ৰ সন্দৰ্ভত বিবেচনা কৰিব লগা হয়, তেন্তে আপীলকাৰী সকলে আমাৰ সন্মুখত উত্থাপন কৰা বিষয়টোৰ উত্তৰ তেওঁলোকৰ পক্ষত দিব লাগিব। উচ্চ ন্যায়ালয়ে অৱশ্যে কৈছে যে ৪৭ আৰু ৪৮ নং ধাৰা একেলগে পঢ়াৰ ফলাফল হৈছে অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত বৰ্তমানৰ আপীল অক্ষম কৰা। আমাৰ সন্মুখত উত্থাপিত প্ৰশ্নটো হ'ল: উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এই দৃষ্টিভংগী সঠিক নেকি?

আইনখনৰ ধাৰা ৪৭-ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে ইয়াৰ দফা (ক) ৰ পৰা (জ) লৈকে নিৰ্ধাৰিত ধাৰাসমূহৰ অধীনত আদালতে দিয়া আদেশৰ পৰা উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মূখত আপীল কৰিব পাৰিব। উক্ত ধাৰাৰ দফা (গ) মতে দিয়া বা অস্বীকাৰ কৰাটোৱে ধাৰা ২৫-ৰ অধীনত দিয়া আদেশৰ বিৰুদ্ধে আপীল কৰা বা অস্বীকাৰ কৰাক বুজায় যিয়ে এটা ৱাৰ্ডক তেওৰ অভিভাৱকৰ জিম্মালৈ ঘূৰাই অনাৰ বাবে নিৰ্দেশ দিয়ে। এইটো স্পষ্ট যে বৰ্তমানৰ প্ৰক্ৰিয়াত বিদ্বান বিচাৰ ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশটোআইনখনৰ ২৫ নং ধাৰাৰ অধীনত এটা আদেশ আছিল, আৰু সেয়েহে, ধাৰা ৪৭-ৰ অধীনত আপীলযোগ্য আছিল; আৰু ৰাজস্থান উচ্চ ন্যায়ালয়ে গঠন কৰা নিয়মৰ ফলস্বৰূপে বৰ্তমানৰ আপীলটো শুনানিৰ বাবে উক্ত উচ্চ

ন্যায়ালয়ৰ এজন বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ সন্মুখত ৰখা হৈছিল আৰু তেওঁৰ দ্বাৰা সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছিল, তেতিয়া তেওঁৰ সিদ্ধান্ত অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত উক্ত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এটা খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ ওচৰত আপীলযোগ্য হৈ পৰিছিল। এতিয়ালৈকে, কোনো অসুবিধা বা সন্দেহৰ সৃষ্টি হোৱা নাই।

কিন্তু উচ্চ ন্যায়ালয়ে কৈছে যে আইনখনৰ ধাৰা ৪৮, সাৰ্থকভাৱে, অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত এটা খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ ওচৰত আপীল কৰাৰ বিৰুদ্ধে নিষেধাজ্ঞাৰ সমান; আৰু ইয়াৰ ফলত ধাৰা ৪৮-ৰ ব্যৱস্থাবোৰ সাৱধানে পৰীক্ষা কৰা প্ৰয়োজন। ৪৮ নং ধাৰাক তলত দিয়া ধৰণে পঢ়া হৈছে:

"পূৰ্বৰ শেষৰ ধাৰা আৰু দেৱানী প্ৰক্ৰিয়া বিধিৰ ধাৰা ৬২২-ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশৰ বাহিৰে, এই আইনৰ অধীনত দিয়া আদেশ চূড়ান্ত হ'ব, আৰু ইয়াক মোকৰ্দমা বা অন্য কোনো ধৰণে প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা কৰিবলৈ দায়বদ্ধ নহ'ব।"

এইটো স্পষ্ট যে ধাৰা ৪৮ ৰ দ্বাৰা যিটো আদেশ চূড়ান্ত কৰা হৈছে সেয়া এই আইনৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা এক আদেশ; আৰু প্ৰসংগটোৱে দেখুৱায় যে ই আইনখনৰ এটা বা আনটো বিধানৰ অধীনত বিচাৰ আদালতৰ আদেশ। এই স্থিতি নিখুত্ভাৱে স্পষ্ট হয় যদিহে ধাৰা ৪৮-ৰ প্ৰথম অংশটো পৰীক্ষা কৰা হয়। এই অধিনিয়মৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত আদেশৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত চূড়ান্ততা পূৰ্বৰ সংহিতাৰ ধাৰা ৪৭ আৰু ধাৰা ৬২২ ৰ বিধানৰ অধীনত থাকে যিটো বৰ্তমানৰ সংহিতাৰ ধাৰা ১১৫ ৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ। অৰ্থাৎ, সংৰক্ষিত দফাৰ স্পষ্ট অৰ্থ হৈছে যে বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশ চূড়ান্ত হ'ব, কেৱল আইনৰ ধাৰা ৪৭-ৰ অধীনত উক্ত আদেশৰ বিৰুদ্ধে আপীল লোৱা হ'ব, বা উক্ত আদেশৰ যথাযথতা বা উক্ত আদেশৰ বৈধতাক সংহিতাৰ ধাৰা ১১৫-ৰ অধীনত কৰা পুনৰীক্ষণ আবেদনৰ দ্বাৰা প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা হব।

সেয়েহে, মনত ৰখাটো অত্যাৱশ্যকীয় যে ধাৰা ৪৮-ৰ পৰিসৰ আৰু উদ্দেশ্য হৈছে আইনখনৰ সংশ্লিষ্ট বিধান সমূহৰ অধীনত বিচাৰ আদালতে গৃহীত কৰা আদেশবোৰৰ বিৰুদ্ধে দাখিল কৰিব পৰা পুনৰীক্ষণ আৱেদনৰ ফলাফলৰ অধীনত চূড়ান্ত কৰা। অৰ্থাৎ, আইনৰ ধাৰা ৪৭-ৰ অধীনত আপীলৰ ওপৰত গৃহীত আদেশ, বা সংহিতাৰ ধাৰা ১১৫-ৰ অধীনত পুনৰীক্ষণৰ ওপৰত গৃহীত আদেশ, কঠোৰ ভাৱে ক'বলৈ গ'লে, আইনখনৰ অধীনত গৃহীত আদেশসমূহৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত চূড়ান্ততাৰ আওতাৰ বাহিৰত, কাৰণ স্পষ্ট ভাৱে সেইবোৰ এনে কোনো ব্যৱস্থা অবিহনে নিজেই চূড়ান্ত হ'ব, অৱশ্যে, সেইবোৰ আইন বা সাংবিধানিক বিধানৰ দ্বাৰা প্ৰদান

কৰা কোনো আপীলৰ অধীনত হব, উদাহৰণ স্বৰূপে, ১৩৬ নং অনুচ্ছেদৰ অধীনত। ধাৰা ৪৮ ৰ নিৰ্মাণ হৈছে যাতে ই আইন খনৰ ধাৰা ৪৭, আৰু সংহিতাৰ ধাৰা ১১৫ ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত বিধানৰ অধীনত বিচাৰ আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আদেশ বোৰৰ চূড়ান্ততা সংলগ্ন কৰে। এইটো বিষয়টোৰ এটা বস্তুগত দিশ।

বিষয়টোৰ আন এটা দিশ যিটো সমানে সামগ্ৰীক সেয়া হ'ল ধাৰা ৪৭-ৰ ব্যৱস্থা বোৰ ধাৰা ৪৮-ৰ দ্বাৰা স্পষ্ট ভাৱে সংৰক্ষণ কৰা হয়, আৰু ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে ৪৭ নং ধাৰাই ধাৰা ৪৮-ৰ দ্বাৰা আৰোপ কৰা কোনো প্ৰতিবন্ধকতা অবিহনে সাধাৰণ ধৰণে কাম কৰিব। ধাৰা ৪৭ ৰ দ্বাৰা আপীলযোগ্য কৰি তোলা আদেশ সমূহৰ এটা বা আনটোৰ বিৰুদ্ধে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ সন্মুখত কৰা আপীলত এজন ন্যায়াধীশে দিয়া ৰায়দান অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত আপীলৰ আওতাত থাকিব নে নাই সেই প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰাত ধাৰা ৪৮ ৰ কোনো নিষেধা জ্ঞামূলক প্ৰভাৱ নপৰে। খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত আপীলৰ যোগ্যতা ১৮ নং দফাটোৰ বিধানৰ দ্বাৰা বিচাৰ কৰিব লাগিব। ৪৮ নং ধাৰাটোৱে ধাৰা ৪৭ ৰ বিধানসমূহ ৰক্ষা কৰে আৰু আমি ইতিমধ্যে ইংগিত দিয়াৰ দৰে ধাৰা ৪৭ ৰ বিধান সমূহে নিঃসন্দেহে অধ্যাদেশৰ ১৮(১) নং দফা অনুসৰি আপীলৰ যোগ্যতাৰ বিৰুদ্ধে কোনো বাধা সৃষ্টি নকৰে বুলি বিবেচনা কৰিছো যত ধাৰা ৪৭ ৰ দ্বাৰা অনুমতি দিয়া আপীলৰ শুনানি হয় উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ এজন বিদ্বান একক ন্যায়াধীশৰ দ্বাৰা। সেয়েহে, আমি সন্তুষ্ট যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই সিদ্ধান্তত উপনীত হোৱাত ত্ৰুটি কৰিছিল যে অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত উক্ত উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰ পীঠৰ সন্মুখত কৰা আপীল অসম্পূৰ্ণ আছিল।

এইটো সঁচা যে অধ্যাদেশৰ ১৮(১) নং দফা অনুসৰি আপীলকাৰী সকলে কৰা আপীলটো অযোগ্য আছিল বুলি উত্তৰদাতাসকলে দাবী কৰাটো সমৰ্থন কৰি উচ্চ ন্যায়ালয়ে নিঃসন্দেহে *শ্ৰী বাঙ্কতেশ্বৰ বালাজী মন্দিৰৰ জৰিয়তে ৰাম পাল বনাম সংগ্ৰাহক, আজমেৰ*[1]) গোচৰত *পূৰ্বৰ সিদ্ধান্তৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ আৰু প্ৰয়োগ কৰাৰ অভিযোগ উত্থাপন কৰিছে।* অৱশ্যে, উক্ত সিদ্ধান্তটো আজমেৰ মধ্যস্থতাকাৰী বিলুপ্তি আইন আৰু ভূমি সংস্কাৰ আইনৰ(১৯৫৫চনৰতৃতীয়নং)ধাৰা ৬৬(৩)ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত বিধান সমূহৰ প্ৰভাৱৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আছিল, আৰু যিহেতু সেই বিষয়ে উপনীত হোৱা সিদ্ধান্তৰ শুদ্ধতা বিবেচনা কৰিবলৈ আমাক আহ্বান জনোৱা হোৱা নাছিল ধাৰা ৬৬(৩)ৰ বিধান বোৰে অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত আপীলৰ যোগ্যতাৰ বিপৰীতে বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছিল বুলি উচ্চ ন্যায়ালয়ে সঠিক

ভাৱে বিবেচনা কৰিছিল নেকি সেইটো আমাৰ বাবে পৰীক্ষা কৰাটো অপ্ৰয়োজনীয়। বৰ্তমানৰ আপীলত আমি যি বোৰ বিষয়ৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ চিন্তিত সেয়া হৈছে আইনখনৰ ধাৰা ৪৮ৰ প্ৰভাৱ আৰু আমাৰ মতে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে ধাৰা ৪৮-ত বৰ্তমানৰ কাৰ্যবিধিত বিজ্ঞ একক ন্যায়াধীশৰ সিদ্ধান্তৰ অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১) ৰ প্ৰয়োগ বাদ দিয়াত ত্ৰুটি আছিল। এই সন্দৰ্ভত, আমি ঘটনাক্ৰমে এই ন্যায়ালয়ৰ ভাৰতীয় সংঘৱ নাম *মহিন্দ্ৰা চাপ্লাই কম্পানি(2)* সিদ্ধান্তৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰোঁ। সেই ক্ষেত্ৰত, এই ন্যায়ালয়ে কৈছে যে ভাৰতীয় মধ্যস্থতাকাৰী আইন, ১৯৪০ ৰ ধাৰা ৩৯ (২)ৰ অধীনত একক ন্যায়াধীশৰ আপীল আদেশৰ বিপৰীতে আপীল কৰাটো নিষিদ্ধ কৰা হৈছিল, কিয়নো ধাৰা ৩৯ (২)ত "দ্বিতীয় আপীল" ৰ অভিব্যক্তিৰ অৰ্থ হল ধাৰা ৩৯(১)ৰ অধীনত আপীলত গৃহীত আদেশৰ পৰা অধিক আপীল যিটো সংহিতাৰ ধাৰা ১০০-ৰ অধীনত আপীল নহয়, আৰু সেয়েহে, উক্ত অভিব্যক্তি "দ্বিতীয় আপীল" ত লেটাৰ্ছ পেটেন্টৰ অধীনত এটা আপীল অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। সাৰ্থক ভাৱে, *মহিন্দ্ৰা চাপ্লাইকো-ৰ ক্ষেত্ৰত এই ন্যায়ালয়ৰ সিদ্ধান্তৰ প্ৰভাৱ হল* যে ধাৰা ৩৯ (২) প্ৰণয়ন কৰি মধ্যস্থতাকাৰী আইনে ধাৰা ৩৯(১)ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা আদেশৰ বিপৰীতে লেটাৰ পেটেন্টৰ অধীনত আপীল কৰাটো নিষিদ্ধ কৰিছে। এই সিদ্ধান্তটোৱে পুনৰ মধ্যস্থতাকাৰী আইনৰ ধাৰা ৩৯(১) আৰু (২)ত ব্যৱহৃত নিৰ্দিষ্ট শব্দ বোৰৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে আৰু বৰ্তমানৰ কাৰ্যবিধিত আইনখনৰ সৈতে জড়িত আইনখনৰ ধাৰা ৪৮-ৰ বিধানবোৰ ব্যাখ্যা কৰাত কোনো সহায় নকৰে।

উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ পেটেন্টৰ প্ৰাসঙ্গিক দফাটোৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আপীলটো ইংগিতৰ দ্বাৰা কাঢ়ি ল'ব পাৰেনে, এই প্ৰশ্নটো দেৱানী প্ৰক্ৰিয়া সংহিতা ১৮৭৭ আৰু ১৮৮২ ৰ ধাৰা ৫৮৮ ৰ বিধানৰ সন্দৰ্ভত বিবেচনা কৰা হৈছিল। উক্ত ধাৰাটোৰ প্ৰথম অংশত ইয়াৰ দফা (১) ৰ পৰা (২৯) লৈ নিৰ্ধাৰিত কৰা আদেশৰ পৰা আপীলৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল আৰু উক্ত ধাৰাটোৰ অধীনত আপীলত গৃহীত হোৱা আদেশবোৰ চূড়ান্ত হ'ব বুলি নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল। বৰ্তমানৰ সংহিতা প্ৰণয়ণ কৰাৰ আগতে ধাৰা ৫৮৮-ৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত আপীল আদেশৰ চূড়ান্ত কৰণৰ ব্যৱস্থাই বিভিন্ন উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ লেটাৰ পেটেন্টৰ প্ৰাসঙ্গিক দফা সমূহৰ অধীনত আপীল কৰাত বাধা দিছিল নেকি সেই বিষয়ে বিবেচনা কৰাৰ সুযোগ ভাৰতৰ উচ্চ ন্যায়ালয় সমূহে লাভ কৰিছিল। এই বিষয়টোত সিদ্ধান্তৰ সংঘাত আছিল। যেতিয়া বিষয়টো *হুৰিছচুন্দৰ চৌধুৰী* বনাম *কালী সুন্দৰী দেবিয়া(1)* ত *প্ৰিভিকাউন্সিলৰ সন্মুখত উত্থাপন কৰা হৈছিল,* প্ৰিভিকাউন্সিলে এনেদৰে সংক্ষিপ্তভাৱে ইয়াৰ সিদ্ধান্ত প্ৰকাশ কৰিছিল:

> "কেৱল এইটো লক্ষ্য কৰিবলৈ বাকী আছে যে তেওঁলোকৰ লৰ্ডশ্বিপে নাভাবে যে ১৮৭৭ চনৰ ১০ নং আইনখনৰ ধাৰা ৫৮৮, যাৰ কিছুমান আপীল সীমিত কৰাৰ প্ৰভাৱ আছে, এনে এটা গোচৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হয়, য'ত আদালতৰ এজন ন্যায়াধীশৰ পৰা সম্পূৰ্ণ আদালতলৈ আপীল কৰা হয়"।

এই পৰ্যৱেক্ষণবোৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, কলিকতা, মাদ্ৰাজ আৰু বোম্বাই উচ্চ ন্যায়ালয়ে কৈছিল যে ধাৰা ৫৮৮-এ লেটাৰ পেটেন্টৰ দফা ১৫-ৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আপীলৰ অধিকাৰ কাঢ়ি লোৱা নাছিল, চাওক *টুলচিমোনেভদাসী আৰু অন্যান্য* বনাম *সুদেৰী দাসী আৰু অন্যান্য*([২]), *সভাপতি চেট্টি* আৰু *অন্যান্য* বনাম *নাৰায়ণ চামিচেট্টি*([৩]), আৰু *পৰিষদত ভাৰতৰ ৰাজ্যিক সচিব* বনাম *জেহাংগীৰ মানেকজীকাৰ সেতজী*([৪]) ক্ৰমে। আনহাতে, এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়ে এক বেলেগ দৃষ্টিভংগী লৈছিল, চাওক *বান্নোবিবি* আৰু অন্যান্য বনাম *মেহেদী হুছেইন* আৰু অন্যান্য([৫]), আৰু *মুহাম্মাদ নাইম-উল-লাহখান* বনাম *ইহছান-উল্লাহ খান*([৬]) / অৱশেষত, যেতিয়া বৰ্তমানৰ সংহিতা প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল, ১০৪ নং ধাৰাই পূৰ্বৰ সংহিতাৰ ধাৰা ৫৮৮-ৰ স্থান লৈছিল। ধাৰা ১০৪(১)ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে এটা আপীল নিম্নলিখিত আদেশৰ পৰা কৰা হব, আৰু এই সংহিতাৰ মূখ্য অংশত বলবৎ থকা যি কোনো আইনত অন্যথা স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰাতকৈ আন কোনো আদেশৰ পৰা কৰা বাদ দিব লাগিব। এইটো লক্ষ্য কৰা হ'ব যে সংহিতাৰ ব্যৱস্থা, বা বৰ্তমানৰ বাবে যি কোনো আইনৰ ব্যৱস্থাক বুজাই দিয়া সংৰক্ষণৰ দফাটোৱে কলিকতা, মাদ্ৰাজ আৰু বোম্বাই উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা দৃষ্টিভংগীক কাৰ্যকৰী কৰে। দৰাচলতে, পিছত, এলাহাবাদ উচ্চ ন্যায়ালয়েও *এল. ৰামসৰূপ* বনাম *মাউণ্টকানিজ উম্মেহানি*([1]) গোচৰত একেই দৃষ্টিভংগী স্বীকাৰ কৰিছে।

আমি এই সিদ্ধান্ত বোৰৰ কথা উল্লেখ কৰিছো যে পূৰ্বৱৰ্তী সংহিতাৰ ধাৰা ৫৮৮-ৰ প্ৰাসঙ্গিক বিধানে কিছুমান আপীল আদেশ চূড়ান্ত কৰাৰ পিছতো, ন্যায়িক মতামতৰ ঐকমত্য আছিল যে উক্ত বিধানে সংশ্লিষ্ট দফাটোৰ অধীনত দাখিল কৰা আপীলক উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ লেটাৰ পেটেন্টৰ দ্বাৰা বাধা দিয়া নাছিল। বৰ্তমানৰ ক্ষেত্ৰত, আমি ইতিমধ্যে ইংগিত দিয়া অনুসৰি, ধাৰা ৪৮-এ আইনখনৰ ধাৰা ৪৭ ৰ বিধান সমুহৰ লগতে সংহিতাৰ ধাৰা ১১৫-ৰ বিধান বোৰ সংৰক্ষণ কৰে, আৰু ই অধ্যাদেশৰ দফা ১৮-ৰ অধীনত এটা আপীলক সম্পূৰ্ণ সুযোগ প্ৰদান কৰে যিটো আমি নিজে বিবেচনা কৰা আইনৰ ধাৰা ৪৭-ৰ অধীনত আপীলৰ বিষয়ে প্ৰশ্নটোৰ সৈতে মোকাবিলা কৰোঁ।

ইয়াৰ ফলাফল হৈছে, আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ খণ্ড বিচাৰ পীঠে অধ্যাদেশৰ দফা ১৮(১)ৰ অধীনত আপীলকাৰী সকলে অগ্ৰাধিকাৰ দিয়া আপীলটো খাৰিজ কৰি দিয়া আদেশটো এই ভিত্তিত খাৰিজ কৰা হৈছে যে ই অক্ষম, সেয়ে আতৰাই ৰখা হৈছে, আৰু উক্ত আপীলটো আইন অনুসৰি নিষ্পত্তিৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়। এই ঘটনাটোৰ অস্বাভাৱিক পৰিস্থিতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, আমি নিৰ্দেশ দিওঁ যে পক্ষবোৰে এতিয়ালৈকে বহন কৰা খৰচ তেওঁলোকে নিজেই বহন কৰিব লাগে।

আপীলৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

Translated by-Bitobi Mahanta(Advocate)

Examined by-P.J. Borah S. Grade Translator

Disclaimer – The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে । ইয়াৰবাদেঅন্যক্ষেত্ৰতঅনূদিতৰূপব্যৱহৃতনহ'ব ।সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী স্ংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ'ব ।